

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie V&J

Ministerie van Veiligheid en Justitie
Aan de minister
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Plaats en datum: Den Haag, 24 april 2014
Betreft: Verzoek reactie op bericht Vrouwen Platform Kerkelijk Kindermisbruik
Oms kenmerk: 2014Z07520/2014D15328

Geachte heer Opstelten,

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft besloten u een reactie te vragen op het bericht van de stichting Vrouwen Platform Kerkelijk Kindermisbruik (VPKK) van 22 april 2014 inzake de sluitingsdatum van 1 juli 2014 voor het melden van klachten Bij het meldpunt Seksueel Misbruik RKK.

Bij dezen breng ik u het besluit van de commissie over. Volledigheidshalve voeg ik bericht van het VPKK toe bij deze brief.

Hoogachtend,

de griffier van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,

P.T.M. van Doorn

Bijlage: Brief VPKK

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.vj@tweedekamer.nl

Verzoek in verband met voorgenomen sluiting klachtencommissie

Op 16 dec maakten de voorzitters van Bisschoppen Conferentie en van de Konferentie Nederlandse Religieuzen (Wim Eijk en Cees van Dam) het besluit bekend de klachtencommissie voor klachten over verjaarde zaken van seksueel misbruik en klachten over seksueel misbruik tegen overledenen te sluiten op 1 juli a.s. Dit besluit is tot stand gekomen in overleg met Guido Klabbers, voorzitter van lotgenotenorganisatie Klokk.

Namens de vrouwen heeft de stichting Vrouwen Platform Kerkelijk Kindermisbruik sinds september 2013 contact gezocht met de voorzitters van BC en KNR, maar werd door hen niet te woord gestaan. Het besluit werd ons bekend gemaakt enkele dagen vóór de publicatie. Wij hebben toen laten weten het met dit besluit niet eens te zijn en uitgelegd waarom. We hebben op 17 maart eindelijk een gesprek gehad met de voorzitters van BC en KNR en hen *verzocht de klachtencommissie niet te sluiten, omdat dit tot rechtsongelijkheid zal leiden voor vrouwen. Onze argumenten zijn niet in overweging genomen en ons verzoek is afgewezen.*

De voorzitters van BC en KNR beroepen zich op een rapport van René Westra, de zg. "Nulmeting", een evaluatie van de processen van erkenning en genoegdoening. Deze nulmeting houdt o.i. echter geen rekening met belangrijke genderspecifieke factoren in de processen die tot het indienen van een klacht leiden: de processen van disclosure en zoeken naar erkenning. René Westra heeft met een aantal partijen gesprekken gevoerd voor het opstellen van zijn rapport, maar met de vertegenwoordiging van de vrouwen heeft hij niet gesproken. De genderverschillen vallen buiten het beeld in deze evaluatie en het besluit.

Genderspecifieke belemmeringen voor het indienen van een klacht: rechtsongelijkheid.

Er zijn ons een aantal *genderspecifieke belemmeringen* bekend om tot het indienen van een klacht te komen. Wij hebben zowel mannen als vrouwen bijgestaan in hun proces van disclosure over een geschiedenis van seksueel misbruik in de kinderjaren en op hun weg naar erkenning. We hebben in dat werk verschillen opgemerkt tussen verschillende groepen voormalige slachtoffers, en gezien dat die verschillen in belangrijke mate lopen langs de scheidslijn man-vrouw, waarbij blijkt dat vrouwen meer en andere belemmeringen ervaren dan mannen.

Om deze belemmeringen te overwinnen zijn voor vrouwen meer tijd als ook passende maatregelen nodig. De stichting VPKK *wil u daarom vragen te adviseren de klachtencommissie niet te sluiten zolang er slachtoffers zijn die door de genderspecifieke omstandigheden rond het indienen van een klacht deze stap niet hebben kunnen zetten, en te voorzien in de voorwaarden die noodzakelijk zijn voor deze slachtoffers om een klacht te kunnen indienen.*

Evenveel meisjes als jongens in de katholieke zuil brachten tussen 1945 en 1970 jaren door in rk tehuizen en internaten. Bij jongens is vaker sprake geweest van seksueel misbruik, bij meisjes vaker van ernstig geweld. Van het meest ernstige, langdurige en frequente misbruik werden meer meisjes dan jongens slachtoffer.

Genderspecifieke belemmeringen

Kort inventariserend::

-De publieke verontwaardiging en verwerking bij het bekend worden van deze geschiedenis betrof het seksueel misbruik van jongens in de rk kerk. Tot maart 2013 kwamen vrijwel alleen mannen aan het woord in de media.

-Veel vrouwen met een geschiedenis van seksueel misbruik werden daardoor wel met hun verleden en de schade geconfronteerd, maar vonden moeilijk aansluiting. Zij herkenden zich niet in de wijze waarop mannen voor hun rechten opkwamen: de woede, het netwerken en de doortastendheid.

– Vrouwen die misbruikt werden in instellingen, werden door vrouwen misbruikt en dat misbruik maakte vaak zodanig deel uit van ander geweld dat het niet altijd voor de hand lag het als seksueel misbruik te benoemen.

– Veel vrouwen die buiten instellingen maar bijvoorbeeld in parochies werden misbruikt, herkenden zich evenmin in de gepubliceerde verhalen van mannen en meenden veelal dat hun verhaal niet relevant was voor het eerste Deetmanonderzoek of in aanmerking kwam voor de klachtenprocedure.

- Vrouwen die lijden aan de gevolgen van psychisch en fysiek geweld in internaten en tehuizen, werden ook met hun verleden geconfronteerd, maar er was geen aandacht voor hun noden.

- Het tweede Deetmanonderzoek dat daar aandacht aan zou geven genoot zeer weinig bekendheid. De meldtijd was te kort, schriftelijk melden op een mailadres zonder persoonlijk contact sloot vrouwen uit die hun ervaringen niet schriftelijk kunnen verwoorden, evenals vrouwen die geen toegang hebben tot internet, hetgeen geldt voor veel van de oudere vrouwen. De doelgroep is niet bereikt.

- Als vrouwen beginnen te spreken over het misbruik en de gevolgen ervan, staat aanvankelijk vooral hun eigen verantwoordelijkheid centraal in hun aandacht: zij voelen zich verantwoordelijk voor de verwarring, verlamming en angst die het misbruik bij hen heeft opgeroepen. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in de eigen perceptie van de opvoeding van hun kinderen: niet zelden vrezen vrouwen als voormalig misbruikslachtoffer het meest van al te hebben gefaald in de opvoeding en voelen zij zich daar zeer schuldig over. Bekend, daarnaast, is ook dat, waar mannen zichzelf vooral menen te moeten verwijten dat zij zichzelf niet hebben kunnen verdedigen, vrouwen zichzelf veel vaker 'medeplichtig' achten aan het misbruik. Deze factoren maken dat vrouwen een soms langdurig proces moeten doormaken vóór zij in staat zijn de pleger verantwoordelijk te achten en een klacht in te dienen.

- Het seksueel misbruik van meisjes is vaker van de meest ernstige categorie geweest
- Rond seksueel misbruik door religieuzen in parochies en families is er vrijwel steeds sprake van een conspiracy of silence, met de daarbij horende beschuldiging van slachtoffers.
- Het geweld tegen meisjes in instellingen o.l.v. vrouwelijke religieuzen is zwaarder en persoonlijker gericht geweest dan het geweld bij mannelijke religieuzen, en heeft zich vaak uitgestrekt over vrijwel de gehele jeugd.
- De geschiedenis van seksueel misbruik door vrouwelijke religieuzen is een verschijnsel waar nog weinig kennis van is, weinig gedeelde ervaring en begrip. Dat bemoeilijkt het spreken zeer.
- Er is een groep vrouwen voor wie het geweld veel zwaarder weegt dan het seksueel misbruik: zij vinden dat een klacht wegens seksueel misbruik geen passende erkenning geeft.
- Er komen bij ons berichten binnen van vrouwen die zeer ernstig lijden door isolement, ontkenning en bagatelliseren van een geschiedenis van seksueel misbruik en geweld in hun kinderjaren en de latere gevolgen daarvan,

Dit alles bemoeilijkt disclosure en indienen van een klacht

Noodzakelijke genderspecifieke voorwaarden voor toegang tot het klachtrecht

Een aantal voorwaarden zijn o.i. nodig om aan vrouwen met een verleden van seksueel misbruik in de rk kerk even goede toegang te geven tot de klachtencommissie als aan mannen:

- Aandacht in de media voor de geschiedenis van misbruik van meisjes in de rk kerk, zowel door mannelijke als door vrouwelijke plegers.
- Aandacht en voorlichting over de gevolgen daarvan, ook aan sleutelfiguren als huisartsen en arbodiensten.
- Aandacht voor het schadelijke zwijgen en ontkennen van de zijde van het kerkelijk gezag.
- Vindbaarheid en beschikbaarheid van vertrouwenspersonen: een telefoonlijn waar op de eerste plaats geluisterd wordt en een band aangegaan, en vervolgens informatie gegeven wordt en steun bij de stappen die meldsters willen zetten om tot erkenning (van voor hen belangrijke personen en/of het kerkelijk gezag) te komen.
- Herkennen van de hulpvraag op het moment dat die actueel wordt en zo mogelijk een warme verwijzing naar passende hulpverlening.

22 april 2014
Namens het Vrouwen Platform,

Maud Kips,
Annemie Knibbe.

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.vj@tweedekamer.nl